АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО

" ЕУРОС ОСИГУРАЊЕ ", БАЊА ЛУКА

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

за период 01.01.-31.12.2017. године

Бања Лука, 26.02.2018. године

I ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ДРУШТВУ

1. Опште

Назив:	„ЕУРОС ОСИУГУРАЊЕ“ а.д. Бања Лука
Сједиште:	Бања Лука
Адреса:	Булевар српске војске бр.7
Рјешење о упису у судски регистар:	057-0-Рег-15-002938, Окружни привредни суд у Бањалуци
Регистарски број:	71-01-0306-09
Тел./факс:	051 214 910
Е-маил:	kontakt@eurososiguranje.com
Веб сајт:	www.eurososiguranje.com
Матични бр.:	11139388
Шифра дјелатности:	65.12, 66.21 i 66.29
ЈИБ:	4403974340005
ПИБ:	-
Основна дјелатност:	остало осигурање
Директор:	Душко Валан
Број запослених на бази часова рада:	39,66

Друштво за осигурање „ЕУРОС ОСИГУРАЊЕ“ а.д. Бања Лука оснива се са 2.500.000 КМ основног капитала чиме испуњава капиталне захтјеве за добијање дозволе за обављање послова осигурања од одговорности за моторна возила, ваздухоплове и бродове, осигурање од опште грађанске одговорности, осигурање кредита и гаранцијска осигурања, а која су дефинисана чланом 49. Закона о друштвима за осигурање.

Друштво ће се у првим годинама пословања активно бавити скоро искључиво осигурањем од одговорности за моторна возила. Друштво је почело са радом 24.01.2016. године успостављајући органе у самом Друштву. Друштво је своје пословање заштитило адекватним уговорима о реосигурању и то за:

- Осигурање домаће аутоодговорности
- Осигурање по основу зелене карте

2. Разврставање правног лица

Друштво је, у складу с одредбама члана 5.тачка 8. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске, разврстано у категорију великих правних лица.

3. Органи управљања

1. Скупштина акционара
2. Управни одбор
3. Директор

.

4. Власничка структура друштва

Власничка структура друштва		% Учешћа
A&K Konsalting d.o.o.	900.000	36,00
Дејан Микеревић	375.000	15,00
Милан Радовић	125.000	5,00
Ненања Гојшина	250.000	10,00
Пилиповић Драган	125.000	5,00
Синиша Куртеш	175.000	7,00
Срђан Амиџић	225.000	9,00
Сретен Кесић	175.000	7,00
Тихомир Рожић	150.000	6,00
Укупно:	**2.500.000,00**	100,00

ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

Рачуноводствене политике су специфицни принципи, начела, конвенције, правила и праксе које је Друштво прихватила у припреми и приказивању финансијских извјештаја у складу са МРС/МСФИ. Усвојене рачуноводствене политике односе се на признавање, укидање и признавања, мјерење и процјењивање средстава, обавеза, прихода и расхода Друштва.

Нематеријална улагања

Нематеријална улагања су средства која се могу идентификовати као немонетарна и без физичког обиљежја. Као нематеријална улагања признају се и подлијежу амортизацији нематеријална улагања која испуњавају услове прописане МРС 38-нематеријална улагања и имају корисни вијек трајања дужи од годину дана. Уколико нематеријално улагање не испуњава наведене услове, признаје се на терет расхода периода у којем је настало.

Почетно мјерење – нематеријално улагање се исказује по набавној вриједности.

Накнадно мјерење-након почетног признавања, нем.улагање се исказује по набавној вредности умањеној за укупну амортизацију и укупне губитке (импаритетне) због обезвређења имовине.

Амортизација представља алокацију износа за који се средство амортизује током процијењеног вијека употребе. Обрацун амортизације нематеријалних улагања врси се примјеном линеарне методе, осим улагања чије је вријеме утврђено уговором, када се отписивање врши у роковима који проистичу из уговора. Обрачун амортизације врши се од почетка наредног мјесеца у односу на мјесец када је нематериј. улагање стављено у употребу. За нематеријална улагања са неограниченим вијеком трајања не обрачунава се амортизација него се тестирају на обезвређење када постоји назнака да су настали фактори који могу довести до обезвређења.

Некретнине, постројења и опрема

Некретнина, постројења и опрема су материјална средства која Друштво држи за употребу при пружању услуга и за које очекује да ће се користити дуже од једног обрачунског периода.(МРС 16).

Почетно мјерење некретнина, постројења и опрема врши се по набавној вриједности.

Елементи набавне цијене су:

- Фактурна вриједност укључујући увозне дажбине и неповратне порезе умањени за трговачке попусте и рабате и све припадајући директни трошкови довођења у стање функционалне приправности за намјеравану употребу.

Накнадно мјерење након почетног признавања врши се по набавној вриједности умањеној за исправке вриједности по основу кумулиране амортизације и обезвређења.

Залихе

Залихе су средства која се држе у облику материјала или помоћних средстава ради пружања услуга. Мјере се по набавној вриједности. Признају се као расход када се ставе у употребу.

Отпис залиха инвентара чији је процјењени вијек употребе до годину дана врши се једнократним отписом приликом њиховог стављања у употребу.

Начин процјењивања пласмана, потраживања и хартија од вриједности

Финансијски пласмани и потраживања разврставају се у три категорије:

- дугорочни финансијски пласмани,
- краткорочни финансијски пласмани,
- краткорочна потраживања.

У оквиру дугорочних финансијских пласмана исказују се учешћа у капиталу зависних правних лица, учешће у капиталу повезаних правних лица и учешће у капиталу других правних лица и дугорочне хартије од вриједности расположиве за продају. Такође у оквиру дугорочних финансијских пласмана исказују се дугорочни кредити, зависним, повезаним и другим правним лицима, дугорочни кредити у земљи и иностранству, хартије од вриједности које се држе до доспијећа и остали дугорочни пласмани.

Наведени пласмани представљају финансијска средства која се приликом почетног признавања мјере по њиховој набавној вриједности која представља поштену вриједност надокнаде која је дата за њих. Трошкови трансакције се укључују у почетно мјерење свих финансијских средстава, осим финансијских средстава по фер вриједнсоти кроз биланс успјеха.

За потребе накнадног вредновања финансијска средства након почетног вредновања класификују се у четири категорије:

- финансијска средства која се вреднују по фер вриједности, с тим да се промјене фер вриједности одмах признају као приход или расход (признају у билансу успјеха),
- финансијска средства (улагања) која се држе до доспијећа,
- зајмови (кредити) и потраживања,
- финансијска средства расположива за продају.

Послије почетног признавања, Друштво мјери финансијска средства по њиховој поштеној вриједности. Признати добитак или губитак који произилази из промјене фер вриједности финансијског средства, као приход или расход (признају у билансу успјеха),

Приликом сваког састављања биланса стања на дан 31.12. мора се утврдити да ли постоји губитак због смањења вриједности финансијских средстава, односно да ли постоје индиције да је неко средство обезврјеђено.

Износ обезвриједености се признаје као смањење позитивне резерве у оквиру капитала или као расход ако те резерве нема. Поништавањем раније признатог износа обезврјеђења признаје се као повећање позитивне резерве у оквиру капитала.

Улагања у зависна друштва која се обухватају у консолидовним финансијским извјештајима, као и она која су искључена из консолидованих финансијских извјештаја исказују се по набавној вриједности.

Учешће у капиталу придружених правних лица над чијим пословањем постоји значајан утицај (учешће у акцијама са правом гласа 20% до 50%) и други услови дефинисани МРС 28 рачуноводствено обухватање улагања у придружена друштва мјери се према методу набавне вриједности. Метод набавне вриједности је рачуноводствени метод по којем се улагање исказује по набавној вриједности, а у билансу успјеха исказује се добитак од улагања само у оној мјери у којој инвеститор прими свој дио из распођеле нераспоређене добити корисника улагања, које се врши након стицања.

Краткорочни пласмани обухватају кредите, хартије од вриједности и остале краткорочне пласмане са роком доспијећа, односно продаје до годину дана од дана чинидбе, односно од дана биланса.

Краткорочни финансијски пласмани који се држе ради трговања процјењују се по набавној вриједности или тржишној вриједности ако је нижа. Исказани износ средстава умањује се до његове процијењене вриједности која може да се поврати било директно, било коришћењем рачуна исправке вриједности. Износ губитка укључује се у нето добитак или губитак периода.

Краткорочна потраживања сматрају се потраживања која немају карактер пласмана. Као што су пораживања по основу закључене премије, извршених услуга, потраживања из специфичних послова и друга краткорочна потраживања.

Потраживања се процјењују по номиналној вриједности, умањене индиректно за износе вјероватне ненаплативости потраживања, а директно ако је немогућност наплате потраживања извјесна и документована.

Директан отпис ненаплаћених потраживања подразумјева да се врши коначан појединачан отпис вриједности потраживања на основу вјеродостојног документа (изгубљен судски спор, ликвидација дужника, корекције по записнику о усклађивању потраживања која су у корист дужника и сл.) на терет расхода.

Индиректно умањење вриједности ненаплаћених потраживања подразумјева исправку потраживања на терет расхода, онда када је немогуће предвиђети која конкретна потраживања неће бити наплаћена у тренутку биланса.

Процјену ненаплативости потраживања врши руководилац рачуноводства на основу објективних информација произашлих из анализе засноване на искуству из претходних обрачунских периода и важећих поџаконских аката везаних за процјену биланских позиција.

Индиректно умањење потраживања вршит ће се методом процјењивања крајњег салда рачуна исправке вриједности потраживања, који индиректно коригује рачун потраживања на процјењену фер вриједност.

Процјена салда исправке потраживања процјењиват ће се у складу са Правилником Агенције за осигурање о процјени биланских и ванбиланских позиција и Правилником друштва.

Накнадно установљене грешке

Исправка накнадно установљених материјално значајних грешака врши се преко рачуна нераспоређене добити из ранијих година по МРС –8.

Накнадно установљене грешке које нису материјално значајне исправљају се на на терет расхода односно у корист прихода периода у којем су идентификовани.

Готовина и готовински еквиваленти

Готовину представља новац на рачунима и благајни.

Хартије од вриједности које су непосредно уновчљиве и племенити метали сматрају се готовинским еквивалентима.

Хартије од вриједности процјењују се по набавној вриједности, а племенити метали процјењују се по вриједности изведеној из цијене племенитих метала на свјетском тржишту.

Хартије од вриједности, депозити по виђењу и готовина у страној валути процјењују се по средњем курсу стране валуте на дан биланса. Обрачунате курсне разлике по овом основу књиже се на терет финансијких прихода или финансијких расхода.

Активна временска разграничења

Активна временска разграничења обухватају унапријед плаћене, односно фактурисане трошкове и приходе текућег периода који нису могли бити фактурисани а за које су настали трошкови у текућем периоду, што је у складу са начелом узрочности прихода и расхода.

Разграничавање трошкова врши се најдуже на период од 12 мјесеци.

Капитал

Капитал обухвата: основни капитал, емисиону премију, резервни капитал (законске и статутарне резерве), ревалоризационе резерве и нераспоређени добитак текуће и претходних година.

Губитак из ранијих година и текуће године је исправка вриједности капитала

Капитал и губитак процјењују се у висини номиналне књиговодствене вриједности.

Ревалоризационе резерве и нереализовани добици и губици по основу финансијских средстава расположивих за продају, исказују се ефекти промјене фер вриједности некретнина, постројења, опреме нематеријалних улагања, учешћа у капиталу у страној валути, хартија од вриједности и других финансијских инструмената, у складу са МРС 16,МРС 21, МРС 38 МРС 39 и другим релевантним МРС и МСФИ.

Дугорочна резервисања

Дугорочна резервисања се признају када:

- друштво има обавезу (правну или стварну) која је настала као резултат прошлог догађаја,
- је вјероватно да ће одлив ресурса који садрже економске користи бити потребан за измирење обавеза, и
- износ обавезе може поуздано да се процијени.

Уколико ови услови нису испуњени резервисање се не признаје.

Дугорочна резервисања обухватају резервисања за трошкове у гарантном року, резервисања за трошкове обнављања природних ресурса, резервисања за задржане кауције и депозите, резервисања за трошкове реструктуирања, резервисања за накнаде и бенефиције запослених, остала резервисања за вјероватне трошкове.

Резервисања се не признају за будуће пословне губитке.

Дугорочна резервисања Друштво процјењује на бази стварно очекиваних трошкова, а укида их у моменту настанка трошкова који терете резервисања. Неискориштена дугорочна резервисања за покриће трошкова укидају се у корист осталих прихода.

Резервисање се испитује на дан 31.12. и коригије тако да одражава најбољу садашњу процјену. Ако више није вјероватно да ће одливи ресурса којхи представљају економске користи бити потребан за измирење обавезе, резервисање се укида.

Обавезе

Под обавезом се подразумјева садашња обавеза друштва која проистиче из прошлих догађаја, чије ће измирење резултирати одливом ресурса који стварају економске користи.

Све обавезе Друштва обухватају: дугорочне обавезе (обавезе према повезаним правним лицима, дугорочни кредити, обавезе по дугорочним хартијама од вриједности и остале дугорочне обавезе), краткорочне финансијске обавезе (обавезе према повезаним правним лицима, краткорочни кредити и остале краткорочне финансијске обавезе) и краткорочне обавезе из пословања (добављачи и остале обавезе из пословања).

Пођела обавеза на дугорочне и краткорочне извршена је у зависности да ли обавеза доспијева за плаћање до једне године или преко једне године од дана чинидбе (настанка), односно од годишњег обрачуна.

Обавезе се процјењују у висини номиналне вриједности проистекле из одговарајуће пословне или финансијске трансакције, односно у висини очекиване исплате по том основу, ако је она виша. Застарјеле обавезе се укидају (отписују) у корист прихода од смањења обавеза.

Повећање обавезе може настати по основу камата ако је уговором предвиђено да се камате приписују обавези. У том случају камата дијели судбину обавезе по којој је обрачуната, у погледу рока доспијећа и начина наплате.

Обавезе које се исказују у страној валути процјењују се по средњем курсу стране валуте који важи на дан биланса.

На крају обрачунског перида, приликом састављања годишњег обрачуна, треба утврдити износ доспјелих а неплаћених дугорочних обавеза и прекњижити их са рачуна дугорочних обавеза на рачун краткорочних обавеза.

Пасивна временска разграничења

Пасивна временска разграничења обухватају унапријед плаћене или обрачунате прихода

који се односе на будући период (преносне премије и сл.), краткорочна резервисања (резервисане штете), обрачунате трошкове који нису фактурисани и остала разграничења за која се укаже потреба.

Смисао пасивних временских разграничења је у томе:

- да се у трошкове перида укључе стварно настали трошкови периода за који није примљена књиговоствена исправа или за који није доспјела обавеза плаћања,

- да се унапријед обрачунати или наплаћени приходи који се односе на наредни период не искаже као приход текућег периода, већ да се преко пасивних временских разграничења пренесу у наредни период.

Техничке резерве

Техничке резерве се утврђују за покриће обавеза из уговора о осигурању. Општа правила о начину утврђивања техничких резерви користе принцип по којем износ резерве мора бити довољан да омогући да се испуне обавезе, у оној мјери у којој је то могуће предвиђети, када су у питању уговори о осигурању, у складу са МСФИ 4 и националним законодавством.

Резерве за преносне премије се израчунавају за све врсте осигурања, примјеном методе „про рата темпорис“, на основу премије фактурисане у посматраном периоду. Обрачун преносне премије врши се у складу са Правилником о техничким резервама.

Преносна премија формира се и обрачунава за оне врсте осигурања код којих осигуравајуће покриће траје и послије истека обрачунског периода, и представља дио премије који се користи за покриће обавеза из осигурања које настају у наредном обрачунском периоду.

Преносна премија обрачунава се на дан биланса стања. Обрачун преносне премије врши се појединачно за сваки уговор, а основица за обрачун представља укупна премија осигурања утврђена уговором о осигурању. Преносна премија у самопридржају рачуна се као збир преносне премије осигурања сопственог портфеља и преносне премије примљених саосигурања, умањен за преносну премију пренијету у саосигурање и реосигурање.

Резервисане штете представљају укупан износ обавезе које су, према разборитој процјени направљеној на основу објективних фактора, потребне да се изврши плаћање штета остварених на дан биланса стања, као и припадајући трошкови ликвидације.

Резервисане штете процјењују се на основу Правилника о техничким резервама, узимајући у обзир све будуће трошкове који се могу предвиђети на основу искуствених и очекиваних података.

Резервисане штете састоје се од резерви за настале пријављене а неријешене штете и резерви за настале непријављене штете.

Резерве за настале пријављене а неријешене штете до краја текућег обрачунског периода обарчунава се на основу појединачне процјене сваке штете.

Резерве за настале пријављене а неријешене штете које се исплаћују или ће се исплаћивати у облику ренте, обрачунавају се у капитализираном износу уз кориштење дисконтне стопе од 5% и демографских таблица.

Резервација штета се врши у бруто износу, узимајући у обзир директне и индиректне трошкове. Резервисане штете које се приказују у билансу стања резултат су сложене вишефазне стручне процјене, која почиње са пријавом штете, која се коначно комисијски процјењује на основу обавеза из уговора о осигурању, налаза и мишљења вјештака, процјенитеља, актуара и других стручњака, у складу са осигуравајућом и судском праксом, са циљем утврђивања коначног износа обавезе.

Резервисање средстава за настале а непријављене штете ради се методом Групне актуарске статистичке процјене, а када буде активирана софтверска подршка ради ће се метода уланчаних љествица(Цхаин Ладдер методом). Ова метода се користи за обрачун резервације средстава за настале непријављене штете на крају пословне године, док на крају обрачунског периода краћег од годину дана овај износ не може бити мањи од износа резерви за настале непријављене штете који је утврђен на крају претходне године.

Укупан износ резервисаних штета, по врстама осигурања, добије се множењем збира износа насталих пријављених а неријешених штета и насталих непријављених штета са коефицијентом трошкова. Коефицијент трошкова по врстама осигурања утврђује се на основу књиговодствених података о трошковима за период претходне календарске године. Минималан износ индиректне трошкове обраде штета у резерви је 0,5% од збира резерви за настале пријављене, настале непријављене штете и директних трошкова обраде штета у резерви за штете.

Резервисане штете у самопридржају израчунавају се као збир резервисаних штета сопственог портфеља осигурања и резерви штета примљених у саосигурање, умањен за збир резервисаних штета пренијетих у саосигурање и реосигурање.

Резерве за колебање штета (изравнање ризика) формирају се за све врсте неживотних осигурања и представљају дугорочна резервисања. Ове резерве се не формирају за штете које су већ настале, већ се њима

нивелишу будућа одступања од просјечних резултата. С обзиром да резерве не представљају јасну обавезу из уговора о осигурању, нису предвиђене по МСФИ 4.

Резервисане за колебање штета процјењују се на основу Правилника о техничким резервама. Резерве се образују на основу стандардног одступања квоте штета обрачунског периода од прросјечне квоте штета у обрачунском периоду. Основица за обрачун резерви за колербање штета је мјеродавна премија у обрачунском периоду, на основу које се рачуна горња граница за резерве за колебање штета.

Приходи

Приход је дефинисан као бруто прилив економских користи у току периода, које произилазе из редовних активности предузећа, које доводе до повећања власничког капитала, осим оних повећања која се односе на допринос учесника у власничком капиталу.

Приход се мјери по фер вриједности примљене накнаде или потраживања. Најчешће је накнада у облику готовине или готовинских еквиваленат,а износ прихода једнак је износу готовине или готовинских еквивалената који су примљени или се реално очекује да ће бити примљени (извјесна потраживања).

Приходи обухватају редовне приходе и добитке.

Редовни приходи пружањем услуга из регистроване ђелатности су услуге неживотних осигурања и то:

- Осигурање од одговорности за моторна возила

- Осигурање од опште грађанске одговорности

- Осигурање кредита

- Осигурање гаранција

- Осигурање од различитих финансијских губитака

Послови осигурања су закључивање и извршавање уговора о осигурању имовине и лица, као и послови у спровођењу мјера за спречавање и смањење ризика који угрожавају осигурање имовине и лица, те други послови осигурања.

Други послови осигурања су посредовање у уговарању осигурања, заступање у осигурању, снимање ризика, снимање и процјена штета, продаја оштећених ствари, пружање правне помоћи и других интелектуалних и техничких услуга у вези са пословима осигурања.

Приход од премије осигурања представљају фактурисане износе премије у текућем обрачунском периоду, увећане за преносне премије на почетку године и умањене за преносне премије обрачунате на крају обрачунског периода.Приходи од премије осигурања се уносе у укупан приход у складу са роковима и периодима покривања ризика из одговарајућих уговора о осигурању.

Преносна премија се израчунава да се обезбиједи обухватање дијела фактурисаних премија које се односе на приходе наредних обрачунских периода. Преносна премија обрачунава се методом “про рата темпорис” на фактурисану укупну премију осигурања

Коришћењем средстава остварује се приход у облику:

- камате за коришћење готовине сразмјерно времену коришћења,

- накнада за коришћење дугорочних средстава.

Приход од камата може се остварити по основу:

- камата на краткорочне и дугорочне кредите,
- уговорених камата на одгођено плаћање,
- затезних камата за потраживања која нису плаћена у року,
- камата садржаних у мјеници,
- камата на орочене депозите и депозите по виђењу,
- камата по осталим финансијским пласманима и потраживањима.

Приход од камате утврђује се на основу књиговодствене исправе, односно обрачуна камата.

Када се појави неизвјесност у вези наплативости већ признатог прихода, ненаплативи износ признаје се као расход, а не као исправка изворно признатог износа прихода.

Расходи

Дефиниција расхода подразумијева расходе који проистичу из редовних активности друштва као и губитке који чине смањење економских користи, али не потичу из редовне активности друштва.

Расходи су смањења економски користи кроз обрачунски период у облику одлива или исцрпљења средстава или стварање обавеза, што има за посљедицу смањење капитала, али не оно смањење у вези са распођелом капитала власницима.

Губици представљају друге ставке које задовољавају дефиницију расхода, али не морају настати у току редовних активности. Губици представљају умањење економских користи и као такви нису по природи другачији од осталих расхода.

Расходи се признају у билансу успјеха када настање смањење будућих економских користи, које се односе на смањење имовине или повећање обавеза и може поуздано да се измјери, што значи да се признавање расхода дешава истовремено са признавањем повећања обавеза или смањења имовине .

Расходе можемо подијелити на : пословне расходе, финансијске расходе и остале расходе.

Пословни расходи укључују трошкви прибаве и административни трошкови. Ове трошкове чине: трошкови провизије заступника, трошкови материјала, трошкови горива и енергије, трошкови бруто зарада запослених и накнада запослених, трошкови амортизације и резервисања, нематеријални трошкови, трошкови пореза и доприноса независно од резултата.

На дан састављања финансијских извјештаја трошкови прибаве се разграничавају сразмјерно учешћу режијског додатка у преносној премији.

Трошкови прибаве који се разграничавају су :

- Трошкови провизије за закључене уговоре осигурања,
- Трошкови плата и других примања (топли оброк,регрес,превоз) запослених на продаји осигурања и
- Остали директни трошкови везани за прибаву осигурања, а у скалду са Законом о рачуноводству и ревивизији РС и МРС.

Финансијски расходи чине расходи по основу камата, негативних курсних разлика, расходи по основу ефеката валутне клаузуле, расходи из односа са повезаним правним лицима, расходи по основу депоновања и улагања средстава и остали финансијски расходи.

Остале расходе чине губици по основу расходовања и продаје нематеријалних улагања, некретнина и опреме, губици пшо основу продаје учешћа у капиталу и дугорочних хартија од вриједности, мањкови, расходи ефеката уговорене заштите од ризика, расходи по основу отписа потраживања и остали непоменути расходи.

Расходе по основу обезвређења имовине обухвата расход по основу обезвређења нематеријалних средстава, некретнина, опреме сталне имовине намјењене продаји , расход по основу ревалоризације нематеријалних средстава, некретнина и опреме и остали расходи по основу обезвређења и ревалоризације.

Порез на добитак

Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава примјеном прописане пореске стопе на основуцу утврђену пореским билансом, који представља износ добитка прије опорезивања по одбитку ефеката усклађивања прихода и расхода сагласно Закону о порезу на дохидак.

ФАКТОРИ РИЗИКА СПЕЦИФИЧНИ ЗА ДРУШТВО И/ИЛИ ЊЕГОВУ ДЈЕЛАТНОСТ

Због огромног значаја коју делатност осигурања има за финасијски систем и привреду једне земље, савремено законодавство пуну пажњу поклања управљању ризицима. Друштво обављају послове са туђим новцем, што захтева висок степен повјерења да ће обавезе завршити у вријеме и на начин како је уговорено.
Управљање ризиком је важна компонента конкурентности сваког друштва за осигурање. У последњој декади осигуравајућа друштва су све више изложена утицају бројних ризика из пословног окружења (природне катастрофе, несреће чији је узрочник људски фактор, негативни трендови на финансиском тржишту који утичу на смањење приноса од инвестирања...). Друштва за осигурање се суочавају са врстама ризика које су специфичне за дјелатност осигурања, као што су: ризик недовољности премија и резерви за штете, ризик реосигурања, ризик катастрофалних штета, као и бројним оперативним ризицима.
Друштво је у фази свеобухватног система управљања ризицима који се састоје од организационе структуре, интерних аката процедура те методологију, а са циљем идентификације и процјене односно мјерења контроле те извјештавања о ризицима као одговор на цијели спектар ризика којима је у свом свакодневном пословању изложено.
Основни циљ приликом управљања финансијским, оперативним и другим ризицима је одржавање висине капитала адекватне врстама послова које Друштво обавља, одржавање сигурности и одрживости пословања, праведне надокнаде штете осигураницима, остваривање одговарајуће висине профитабилности те при томе задовољавајући законске одредбе. Друштво је препознао важност постојања ефикасног и ефективног система управљања ризицима. Друштво активно управља својом имовином и обавезама користећи приступ који ставља у равнотежу квалитете и диверсификацију поретфеља, профил ризичности, ликвидност као и принос на улагања.
Ризици су подијељени у седам основних група и то:
1. Ризици осигурања
2. Тржишни ризици
3. Оперативни ризици
4. Ризици рочне и структурне неусклађености имовине са обавезама
5. Ризици депоновања и улагања средстава
6. Правни ризици и
7. Репутациони ризици

У наставку је дат опис и класификација идентификованих пословних ризика у Друштву.
1 Ризик осигурања
Ризик осигурања проистиче из немогућности Друштва да апсорбује преузете ризике својствене дјелатности осигурања. Ова група ризика обухвата:
- ризик неадекватно одређене премије – цијене осигурања,
- ризик неадекватне процјене ризика који се преузима у осигурање,
- ризик неадекватног одређивања нивоа самопридржаја или преузимање ризика у обављању ђелатности већих од износа самопридржаја, односно непреношење вишка ризика изнад самопридржаја у саосигурање, односно реосигурање,
- ризик неусклађене, неприлагођене и економски штетне тарифне политике у вези с дисперзијом (у времену и простору) ризика који се преузимају у осигурање, односно неадекватним одређивањем структуре премије осигурања,
- ризик неодговарајућег утврђивања општих, посебних, допунских или појединачних услова осигурања,
- ризик неадекватног обезбјеђења свих техничких резерви,
- остале ризике осигурања (професионалне и техничке) који зависе од природе, обима и сложености пословања друштва.

Друштво кроз политику управљања ризиком осигурања континуирано прати изложеност ризику осигурања са циљем да се идентификују, процјењују и мјере ризици којима је изложено. На основу тога Друштво управља тим ризицима на начин који неће угрозити имовину и пословање, односно који ће обезбиједити заштиту интереса осигураника, корисника осигурања, трећих оштећених лица и других повјерилаца у складу са законом и важећим прописима. Основни приоритет управљања ризиком осигурања је смањење могућности настанка губитка. Циљеви подразумјевају усаглашеност са регулативом, смањење могућности неадекватног понашања и непоштовања правила струке.
У процесима управљања ризиком у осигурању, Друштво примјењује слиједеће методе:
- метод задржавања ризика до нивоа максималног самопридржаја;
- метод преноса вишка ризика у саосигурање и реосигурање;
- метод избјегавања ризика;
- метод диверзификације портфеља осигурања;

- метод интерне редукције ризика (стандардизација процјене штета, обука кадрова, развој информационих система и друго);
- метод превенције остварења ризика-издвајање дијела премије осигурања у фонд превентиве и дођељивање средстава за смањење учесталости и висине штете.

У циљу управљања ризицима уведен је перманентни систем праћења и извјештавања органа управљања и то:
- остварених пословних резултата у односу на планове, циљеве и стандарде;
- структуре и адекватности улагања техничких резерви;
- маргине солвентности, гарантних резерви, техничких резерви и других показатеља садржаних у правилима о управљању ризицима дефинисаних у Закону о осигурању;
- показатеља реализације премије и штета по врстама осигурања.

Економска криза која је присутна у Босни и Херцеговини која се испољава на свим видовима пословања утиче на финансијску стабилност и профитабилност. У претходном периоду, Друштво је извршио консолидацију у смислу строжије контроле трошкова и смањења ризика од тржишних флуктуација и негативних трендова који прате финансијски сектор. Такође, успостављена је квалитетнија контрола активности из пословања Друштва, а која се односи на слиједеће сегменте:
- усаглашеност пословања са регулативом;
- очување средстава и имовине Друштва кроз провјеру основа за плаћање;
- једнообразан начин рада са осигураницима, а све у циљу стварања стабилног тржишта осигурања;
- перманентно праћење и провјера рада сваког запосленог, као и обавеза запослених на поштовању процедура и политика Друштва.

Ризик неадекватне процјене ризика који се преузима у осигурању проистиче из неадекватног техничког управљања ризиком (израда прецизних елабората о ММШ-максимално могућој штети). Приликом процјене и анализе ризика, процјене ММШ, Друштво утврђује зоне ризика, како би се извршила детаљна инспекција ризика. Снимање и процјена ризика се ради путем Комисија за снимање – ревизију ризика и процјену ММШ која сачињава Извјештаје и на тај начин процјенила интезитет могуће штете. Иста је састављена од квалификованих и стручних радника Друштва који посједују вишегодишње искуство на истим и сличним пословима те се на тај начин наведени ризици покушавају свести на минимум.

Ризик неадекватног одређивања нивоа самопридржаја проистиче из неадекватног утврђивања финансијског капацитета вишкова ризика и потребе за хоризонталном и вертикалном дисперзијом ризика. Друштво поштује одредбе правилника о критеријумима, начину утврђивања, табели максималног самопридржаја и укупном износу самопридржаја Друштва и Правилника о условима и начину саосигурања и реосигурања.

Портфељ је за ризике који су изнад самопридражаја заштићен кроз уговора о реосигурању вишка ризика са реосигуравачем Босна-Ре Сарајево. Такође, са Босна Ре Сарајево је закључен и Уговор о реосигурању вишка штете за домаћу аутоодговорност. Друштво преко Бироа зелене карте БиХ, има реосигурање за штете по зеленој карти.

Друштво ће и у наредном периоду, цијенећи и анализирајући структуру властитог портфеља, политику реосигурања спроводити у складу са актима пословне политике.

Ризик неусклађене, неприлагођене и економски штетне тарифне политике у вези са дисперзијом ризика који се преузимају у осигурање, односно ризик неадекватног утврђивања структуре премије осигурања обухвата:
- ризик непокривености трошкова спровођења осигурања наплаћеним режијским додатком;
- ризик неадекватног управљања трошковима осигурања;
- ризик немогућности наплате премије;
- ризик немогућности директне распоређле трошкова осигурања по тарифама, односно врстама осигурања;
- ризик начина плаћања премије;
- ризик неусклађености структуре премије по уговорима о осигурању који имају обезбиједђено реосигуравајуће покриће.

Ризик непокривености трошкова спровођења осигурања наплаћеним режијским додатком Учешће трошкова спровођења осигурања у бруто фактурисаној премији у 2017. години износи 49,62%. Друштво ће у наредном периоду да обрати максималну пажњу на смањење трошкова спровођења осигурања, будући да је значајан дио ових трошкова покривен из средстава техничке премије тако да долази до ненамјенског трошења техничке премије. Ови трошкови су највећим дијелом и одраз околности односно стања на тржишту осигурања Републике Српске којег карактерише неуређеност и нелојална конкуренција па су сходно томе друштва приморана да дају вантарифне попусте.

Друштво и остале ризике из ове групе покушава свести на минимум. Нарочито се ради на повећању ефикасности у наплати потраживања са циљем боље и ефикасније наплате премије осигурања. По овом основу су остварени значајни резултати нарочито код потраживања по основу регреса.

Ризик неодговарајућег утврђивања општих, посебних, допунских или појединачних услова осигурања проистиче из нејасно односно непрецизно дефинисаних услова којима се утврђује обавеза осигуравача да надокнади штету, односно исплати уговорену осигурану суму.
Ризик неадекватног обезбијеђења свих техничких резерви проистиче из непримјењивања прописа (Правилника о техничким резервама ″Службени гласник Републике Српске″, број: 116/06 и Правилника о улагању средстава друштава за осигурање ″Службени гласник Републике Српске″, број: 61/15 и 87/15). Ова подгрупа нарочито обухвата:

- ризик неадекватног обрачуна преносне премије;
- ризик неадекватне резервације насталих пријављених и непријављених штета;
- ризик неадекватног планирања висине техничких резерви приликом израде плана.

Друштво је у посљедње двије године примјенило метод квоте чиме су резервације доведене на адекватан ниво.
Друштво је у 2017.години извршило рун-офф анализу насталих непријављених штета, из чега је видљиво да су резервације ових штета доведене на адекватан ниво.
2.Тржишни ризик
Тржишни ризик проистиче из неповољних промјена на тржишту, и то прије свега на тржишту осигурања и финансијском тржишту. Ова група ризика обухвата:

- ризик конкуренције,
- ризик неадекватног прилагођавања захтјевима корисника услуга осигурања,
- ризик промјене каматних стопа,
- ризик промјене цијена хартија од вредности,
- ризик промјене цијена непокретности,
- девизни ризик,
- остале тржишне ризике који зависе од природе, обима и сложености пословања Друштва.

Ризик конкуренције проистиче из позиционирања друштва за осигурање на тржишту осигурања.
Друштво улаже максималне напоре да овом групом ризика на адекватан начин управља. Наиме, ризиком конкуренције Друштво управља пружајући услуге корисницима осигурања на што квалитетнији, експедитивнији и пословнији начин. Такође, Друштво кроз сигуран раст премије и повећање тржишног учешћа настоји ублажити ефекте предходно наведеног ризика.
Ризик промјене каматних стопа проистиче из промјене каматних стопа на депонована и уложена средства друштва за осигурање и позајмљена средства. Друштво је изложен разним ризицима који кроз ефекте промјене висине тржишних каматних стопа, ђелује на његов финансијски положај и токове готовине. У циљу смањења каматног ризика, у условима честих промјена каматних стопа и неравномјерне понуде и потражње на тржишту, Друштво посебну пажњу обраћа на неповољну промјену цијена пласмана у односу на ниво пасивних каматних стопа, са једне стране, и могућност смањења оптималне разлике између просјечних активних и пасивних каматних стопа са друге стране.
Ризик промјене каматних стопа у финансијским пласманима је у одређеној мјери ограничен, будући да су каматоносна улагања у протеклом периоду а и у наредних неколико година, дефинисана фиксним каматним стопама.
Ризик промјене цијена хартија од вриједности проистиче из промјена на тржишту харија од вриједности.Ова подгрупа посебно обухвата ризик пада цијена хартија од вриједности из портфеља друштва за осигурање на финансијском тржишту. Приликом доношења одлука о улагању у хартије од вриједности, Друштво ће се руководити приступом по коме се узима у обзир остваривање одређеног нивоа дисперзије ризика и диверсификације у портфељу. Сврха овог приступа, поред остваривања оптималних стопа приноса, огледа се у могућности смањења ризика и осцилација укупног портфеља на што је могући нижи ниво. Предложени поступци за процјену овог ризика су анализа волатилности тржишних цијена хартија од вриједности, симулација процјене вриједности инвестиционог портфеља и анализа осјетљивости портфеља користећи ВаР метод. Постојећа конзервативна политика у улагања у хартије од вриједности ослањаће се у будућности на детаљан процес идентификације кредитног ризика, која ће укључивати и анализу кредитне способности емитента, израчунавање изложености одређених позиција портфеља као и цјелокупног портфеља, као и међусобну повезаност пласмана.
Ризик промјене цијена непокретности проистиче из кретања цијена непокретности који се налазе у портфељу Друштва. Ова подгрупа нарочито обухвата:
- ризик пада цијена непокретности на тржишту непокретности
- ризик пада приноса од инвестиционих некретнина

Процјену вриједности некретнина врше овлашћени процјенитељи. уз праћење токове цијена на тржишту некретнина. Ради смањења ризика некретнина у власништву емитента су осигуране, будући да ризик унапријед плаћеног осигурања представља веома мали ризик, а Друштво настоји дати у закуп вишак некретнина. Такође, постоји могућност продаје вишка некретнина, уколико о томе одлуку донесе органи

управљања и стекну повољни услови у вези са цијенама некретнина на тржишту, што је условљено стањем понуде и тражње на тржишту некретнина у РС и БиХ. Средства до којих би се дошлао по овом основу би се улагала у друге облике активе како би се постигла усаглашеност активе и обавеза. Вриједност инвестициних некретнина је процјењена од стране овлашћених процјењивача употербом три методе процјене.
Девизни ризик је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Друштва усљед промјене девизног курса. Друштво у свом инвестиционом портфељу посједује хартије од вриједности изражене у домаћој валути (БАМ), и с обзиром да је иста у односу на ЕУР у фиксном паритету, могло би се рећи да је девизни ризик готово уклоњен. У портфељу дио средстава се налази у депозитима код комерцијалних банака, тако да је у процесу процјене девизног ризика укључено праћење девизних резерви Централне банке БиХ, ћеловање Цурренцу боард-а БиХ, макроекономских показатеља БиХ, као и праћење економске политике Европске монетарне уније.

3. Оперативни ризик
Оперативни ризик проистиче из пропуста у раду запослених и органа Друштва, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационим и другим системима, као и усљед непредвидљивих спољних догађаја. Ова група ризика обухвата:
- ризик погрешног и неодговарајућег избора чланова Управног одбора, директора Друштва и других органа који врше контролу његовог пословања, као и лица којима је повјерено руковођење појединим пословима,
- ризик неадекватне организације пословања, погрешног и неадекватног избора, распореда и постављања запослених у Друштву (квалификационо и бројно),
- ризик погрешног и економски штетног уговарања послова,
- ризик уговарања, организовања и обављања послова осигурања супротно правилима струке осигурања,
- ризик од превара, злоупотреба и других незаконитих активности лица и органа из одредбе под 1 овог става и запослених у Друштву,
- стратешки ризик и ризик неспособности Друштва да примјени стратегије и пословне планове и да доноси одлуке о прераспођели средстава,
- остале оперативне ризике који зависе од природе, обима и сложености пословања Друштва.

Политика друштва у управљању оперативним ризицима је орјентисана на превентивно ћеловање и континуирано побољшање пословних процеса како би се смањили оперативни недостаци у Друштву и осигурало учинковито и поуздано одвијање пословних процеса које је усклађено са свим захтјевима регулатора и интерним процедурама Друштва.

4. Ризик рочне и структурне неусклађености имовине са обавезама
Ризик рочне и структурне неусклађености имовине са обавезама проистиче из неспособности да у цјелини и благовремено измирује своје доспјеле и будуће обавезе. Ова група ризика обухвата:
- ризик солвентности и ликвидности,
- ризик неадекватног управљања имовином и обавезама (Ассет Лиабилиту Манагемент – АЛМ),
- ризик погрешне процјене, евидентирања, презентовања и објелодањивања вриједности имовине и извора средстава Друштва, као и њихових прихода, расхода и резултата пословања,
- ризик немогућности продаје имовине Друштва по књиговодственој вриједности, као и немогућности наплате од извршене продаје те имовине,
- ризик рочне неусклађености средстава и њихових извора,
- ризик немогућности измиривања обавеза по основу осигурања и по др.основима,
- остале ризике рочне и структурне неусклађености имовине са обавезама који зависе од природе, обима и сложености пословања Друштва.

Ови ризици проистичу из неспособности друштва за осигурање да у цјелини и благовремено измирује своје доспјеле обавезе. Усаглашеност и контролисана неусаглашеност активе и обавеза су фундаменталне за руководство Друштва. Ризик солвентности и ликвидности је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултата и капитал друштва за осигурање усљед неспособности да испуњава своје доспјеле обавезе. Управљање ризиком ликвидности остварује кроз дневно праћење динамике доспјећа обавеза и могућности наплате потраживања. Друштво редовно сачињава план ликвидности за наредни мјесец и сачињава остварење мјесечних токова готовине. У току 2016. и 2017. године Друштво је имало задовољавајући коефицијент ликвидности. На основу идентификације расположових средстава и дневно утврђених потреба, доноси се одлука о кориштењу средстава.

5. Ризик депоновања и улагања средстава
Ризик депоновања и улагања средстава Друштва проистиче из немогућности Друштва да у цјелини или ћелимично наплати потраживања по различитим основама. Ова група ризика обухвата:

- немогућности наплате депонованих и уложених средстава друштва,
- ризик немогућности наплате уговорених и планираних приноса од депоновања и улагања средстава, као и од закупа,
- остале ризике депоновања и улагања и инвестиционе ризике који зависе од природе, обима и сложености пословања.
-

6. Правни ризик

Правни ризик проистиче из неусклађености пословања и аката Друштва с прописима, уговора који се не могу у цјелини или ђелимично извршити (нпр. ништавни уговори), као и могућих губитака из спорова. Ова група ризика обухвата:
- немогућности наплате депонованих и уложених средстава,
- ризик неусклађености општих аката, аката пословне политике и осталих аката са прописима,
- ризик уговарања, организовања и обављања послова осигурања, као и других послова супротно прописима,
- ризик губитака из спорова из основа осигурања и осталих спорова, ненаплате регресних потраживања и других основа,
- ризик промјене прописа којим се регулише ђелатност осигурања.

7. Репутациони ризик

Репутациони ризик проистиче из умањеног повјерења јавности у пословање и обухвата:
- немогућности наплате депонованих и уложених средстава Друштва,
- ризик пословања с лицима која се доводе или се могу довести у везу с незаконитим пословима,
- ризик остварења губитка у пословању Друштва,
- ризик промјене власничке структуре,
- ризик непоштовања обавезе чувања пословне тајне од стране запослених,
- ризик остварења личне користи из односа са клијентом, изузев остваривања права на заступничку провизију утврђену актима Друштва,
- ризик незадовољства осигураника пруженом услугом (укључује ризике упућивања приговора органима Друштва или ризике утужења за надокнаду штете уколико је штета у мирном поступку била првобитно пријављена),
- ризик непредузимања мјера интерне контроле којима се спречавају могуће проневјере запослених,
- ризик недовољне едукације запослених који би могао да доведе до непружања услуга клијентима у складу са дефинисаним интерним процедурама,
- ризик ширења лажних информација о пословању Друштва.

Активностима органа управљања Друштва у предходном периоду у значајној мјери је побољшано повјерење осигураника. Друштва овог ризика настоји да оствари кроз стално провођење интерних контролних поступака као и перманентну едукацију кадрова.

НАПОМЕНЕ УЗ БИЛАНС СТАЊА

1. Стална имовина

Сталну имовину Друштва чине: нематеријална улагања,грађевински објекти, постројења и опрема,инвестиционе некретнине, остала основна средства; аванси и некретнине, постројења, опрема у припреми и дугорочни финансијски пласмани. Подаци о набавној, отписаној и садашњој вриједности сталне имовине на дан 31.12.2017.године дати су у сљедећем табеларном прегледу:

Ред.		Вриједност у КМ		
број	Опис	набавна	отписана	садашња
I	**Нематеријална улагања**	**39.917**	**7.661**	**32.256**
1.	Улагања у развој	0	0	0
2.	Goodwill	0	0	0
3.	Концесије, патенти и лиценце	0	0	0
4.	Остала нематеријална улагања	39.917	7.661	32.256
II	**Некретнине, постројења, опрема**	**256.637**	**49.667**	**206.970**
1.	Земљиште	0	0	0
2.	Грађевински објекти	48.048	120	47.928
3.	Постројења и опрема	207.679	49.547	158.132
4	Аванси и некретнине, постројења,	910	0	910
III	**Инвестициона некретнине**	**1.110.884**	**0**	**1.110.884**
1.	Земљиште		0	0
2.	Грађевински објекти	1.110.884		1.110.884
IV	**Дугорочни финансијски пласмани**	**4.487.586**	**17.152**	**4.470.434**
1.	Учешће у капиталу зависних правних лица	2	0	2
2.	Учешће у капиталу других правних	0	0	0
3.	Дугорочни фин.пла. повезаном прав.лицу		0	0
4.	Дугорочни фин. пласмани у земљи	3.350.000	0	3.350.000
5.	Финансијска средства расположива за продају	761.175	17.152	744.023
6.	Остали дугорочни финансијски пласмани	376.409	0	376.409
V	**Стална имовина – укупно**	**5.895.024**	**74.480**	**5.820.544**

Вриједност сталне имовине која је исказана на одговарајућим позицијама Биланса стања одговара вриједности исказаној у књиговодственој евиденцији, односно вриједности сталне имовине исказане у дневнику основних средстава, на дан 31.12.2017.године.
Стална имовина је, у моменту набавке, вреднована по набавној цијени. Након почетног признавања по набавној вриједности грађевински објекти, постројења и опрема вреднују се по садашњој вриједности (набавна вриједност умањена за износ обрачунате амортизације), док се инвестиционе некренине вреднују по моделу поштене (фер) вриједности примјеном основног поступка предвиђеног МРС-40-инвестиционе некретнине.

Нематеријална улагања

Укупна нето вриједност нематеријалних улагања исказана у Билансу стања, у износу 32.256 КМ састоји се од софтвера која се користи за обављање основне дјелатности Друштва.
Степен отписа нематеријалних улагања, закључно са даном билансирања, је 32,71%.

	Улагања у развој	Конце., патенти, лиценце и остало	Goodwill	Остала нематеријална улагања	Аванси и нем.улагања у припреми	Укупно
Набавна вриједност:						
Стање на почетку године	**0**	**0**	0	**23.417**	**16.500**	**39.917**
Нове набавке	0	0	0		0	**0**
Процјена и ревалоризација	0	0	0	0	0	**0**
Смањења:	0	0	0	0		**0**
Расход, продаја и друго	0	0	0	0	0	**0**
Стање на дан 31.12.2017.	**0**	**0**	**0**	**23.417**	**16.500**	**39.917**
Кумулирана исправка						**0**
Стање на почетку године	**0**	**0**	**0**	**2.978**	**0**	**2.978**
Повећања:	0	0	0		0	**0**
Амортизација	0	0	0	4.683	0	**4.683**
Набавка/процјена	0	0	0	0	0	**0**
Смањења:	0	0	0	0	0	**0**
Кумулирана исправка и отуђења	0	0	0	0	0	**0**
Стање на дан 31.12.2017.	**0**	**0**	**0**	**7.661**	**0**	**7.661**
Нето садашња вриједност						
01.01.2017. године	**0**	**0**	**0**	**23.417**	**16.500**	**36.939**
31.12.2017.године	**0**	**0**	**0**	**15.756**	**16.500**	**32.256**

Некретнине, постројења, опрема

Укупна нето вриједност некретнине, инвестиционе некретнине, постројења и опреме исказана у Билансу стања, у износу 1.317.854КМ, састоји се од опреме која се користи за обављање основне дјелатности Друштва.
Степен отписа опреме, закључно са даном билансирања, је 23,86%.

Некретнине, постројења, опрема

	Грађевински објекти	Постројења и опрема	Инвестиционе некретнине	Остала основна средства	Аванси и основна средства у припреми	Укупно
Набавна вриједност:						
Стање на почетку године		**166.533**			**420**	**166.953**
Повећања:	**48.048**	**41.146**	**1.110.884**	**0**	**490**	**1.200.568**
Нове набавке	48.048	41.146	1.110.884		490	1.200.568
Смањења:	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Расход, продаја и друго					0	0
Активирана осн. средс.	0	0	0	0	0	**0**
Стање на дан 31.12.2017.	**48.048**	**207.679**	**1.110.884**	**0**	**910**	**1.367.521**
Кумулирана исправка вриједности						

Стање на почетку године	**0**	**15.773**	**0**	**0**	**0**	**15.773**
Повећања:	**120**	**33.774**	**0**	**0**	**0**	**33.894**
Амортизација	120	33.774		0	0	33.894
Смањења:					**0**	**0**
Кумулирана исправка у отуђењу	0				0	**0**
Остало/корекција					0	**0**
Стање на дан 31.12.2017.	**120**	**49.547**	**0**	**0**	**0**	**49.667**
Нето садашња вриједност						
01.01.2017. године	**0**	**150.760**	**0**	**0**	**420**	**151.180**
31.12.2017. године	**47.928**	**158.132**	**1.110.884**	**0**	**910**	**1.317.854**

Дугорочни финансијски пласмани

	Учешће у капиталу повезаних прав. лица	Дугорочни пласмани прав. лица	Дугор. финанс. пласмани у земљи	Фин. ср. распол. за продају	Остали дугорочни фин.пласмани	Укупно
БРУТО СТАЊЕ						
Бруто стање на почетку године	2		2.600.000	1.725.701	327.865	**4.653.568**
Бруто стање на крају године	2		3.350.000	761.175	376.409	**4.487.586**
Исправка вриједности на почетку године	0	0	0	41.233	0	**41.233**
Исправка вриједности на крају године	0	0	0	17.152	0	**17.152**
НЕТО СТАЊЕ						**0**
01.01.2017. године	**2**	**0**	**2.600.000**	**1.684.468**	**327.865**	**4.612.335**
31.12.2017. године	**2**	**0**	**3.350.000**	**744.023**	**376.409**	**4.470.434**

Учешће у капиталу повезаних правних лица је по основу 100% власнишва у ДОО „Smart Solution“ Бања Лука.

Дугорочне финансијске пласмане у износу 3.350.000 КМ чине средства намјенски орочена у банкама, и то:

- За погриће 50% гарантног фонда 1.000.000 КМ и
- За покриће техничких резерви 2.350.000 КМ.

	За покриће гарантног фонда	Стање у КМ	
		31.12.2017.	31.12.2016
1	Нова банка ад	200.000	200.000
2	МФ банка	200.000	200.000
3	Сбербанк ад	200.000	200.000
4	UniCredit Bank a.d.	200.000	200.000
5	Sparkasse bank	200.000	
	Укупно :	**1.000.000**	**800.000**

	За покрићетехничких резерви	Стање у КМ	
		31.12.2017.	31.12.2016
1	Нова банка ад	950.000	900.000
2	МФ банка	950.000	900.000
3	Сбербанк ад	250.000	
4	UniCredit Bank a.d.	200.000	
	Укупно :	**2.350.000**	**1.800.000**

Финансијска средства расположива за продају

Ред.бр.	ХОВ	Ознака хартије	Датум обрачуна	Количина	Набавна цијена	Тржишна цијена	Набавна вриједност	Тржишна фер вриједност
1	Измирење ратне штете 1	RSRS-O-A	31.12.2017,	38.973	60,00	**55,80**	23.383,80	**21.746,93**
2	Измирење ратне штете е 2	RSRS-O-B	31.12.2017,	25603	60,00	**55,50**	15.361,80	**14.209,67**
3	Измирење ратне штете 3	RSRS-O-C	31.12.2017,	67.430	60,00	**55,80**	40.458,00	**37.625,94**
4	Измирење ратне штете 4	RSRS-O-D	31.12.2017,	47800	70,00	**64,05**	33.460,00	**30.615,90**
5	Измирење ратне штете 5	RSRS-O-E	31.12.2017,	50000	80,00	**72,35**	40.000,00	**36.176,00**
6	Стара девизна штедња 7	RSDS-O-G	31.12.2017,	621583	80,00	**79,28**	497.266,40	**492.791,00**
7	Стара девизна штедња 6	RSDS-O-F	31.12.2017,	172679	40,00	**39,80**	69.071,60	**68.726,24**
8	Стара девизна штедња 5	RSDS-O-E	31.12.2017,	210867	20,00	**19,98**	42.173,40	**42.131,23**
				1.234.935			**761.175,00**	**744.022,91**

Финансијска средства расположива за продају по набавној цијени износе 761.175,00 КМ се односе на обвезнице које је друштво купило на берзи. На дан билансирања извршен је обрачун портфеља и свођење на фер вриједности износи 744.022,91 КМ.

Остали дугорочни финансијски пласмани у износу 373.409 КМ односе се на:
- средства за резервни фонд бироа БиХ, 312.932 КМ,
- средства за фонд за накнаду штета бироа БиХ, 63.477 КМ,

Текућа имовина

Залихе, дати аванси

	Стање у КМ	
	31.12.2017.	31.12.2016.
1. Материјал рекламни	393.332	
2. Дати аванси	441.927	139.180
3. укупно (1 до 2)	**835.259**	**139.180**

На залихама рекламног материјала евидентиран је набављени материјал у вриједности 495.920 КМ у сврху промотивних активности . У току 2017.год. за промотивне и рекламне активности по принципу „Дани отворених врата“ утрошено је материјала у износу 102.588 КМ. Залихе рекламног материјала 31.12.2017.године износе 393.331,90 КМ што одгова стању пописа складишта рекламног материјала.
Дати аванси на дан билансирања износе 441.927КМ од тога:
- унапријд плаћена закупнина 31.250 КМ
- унапријед плаћено гориво 12.669 КМ
- услуге по уговору 398.008 КМ

Краткорочна потраживања и пласмани

ОПИС	Премија неживотних осигурања	Остали купци у земљи	Потр. из специфич. послова	Друга кратк. потражив.	**Укупно**
БРУТО СТАЊЕ					
Бруто стање на почетку године	20.659	19.678	1.215	16.154	57.706
Бруто стање на дан 31.12.2017.	21.380	7.007	100	1.208.241	1.236.728
Исправка вриједностина почетку године	7.910		1.215		9.125
Исправка вриједности на дан 31.12.2017.	13.852	2.034	50	1.257	17.193
НЕТО СТАЊЕ					0
01.01.2017. године	**12.749**	**19.678**	**0**	**16.154**	**48.581**
31.12.2017. године	**7.528**	**4.973**	**50**	**1.206.984**	**1.219.535**

Готовински еквиваленти и готовина

ОПИС	Стање на дан 31.12.2017.	Стање на дан 01.01.2017.
Жиро - рачуни	1.153.948,00	401.890,00
Благајна	4.013,00	151,00
Девизни рачуни	246,00	126,00
Готовински еквиваленти и готовина - укупно	**1.158.207,00**	**402.167,00**

Износ исказан на билансној позицији „Готовински еквиваленти и готовина“ идентичан је износу исказаном у рачуноводственој евиденцији, са стањем на дан 31.12.2017. године.

Активна временска разграничења

ОПИС	Износ у КМ	
	31.12.2017.	01.01.2017.
1. Унапријед плаћени трошкови осигурања	33.000	42.000
2. Разграничени трошкови прибаве осигурања до 1 године	302.843	1.062.292
Унапријед пл. трошк. прибављ. осигурања - укупно	**335.843**	**1.104.292**

Разграничени трошкови прибаве на дан 31. 12. 2017. године износе 302.843 КМ и цјелокупно се односе на разграничене трошкове бруто плата запослених који раде директно на прибави осигурања.
Унапријед плаћени трошкови по уговорима у износу 33.000 КМ односе се на следећу годину.

Капитал

	Износ у КМ	
ОПИС	31.12.2017.	01.01.2017.
1. Акцијски капитал	2.500.000	2.500.000
2. Остале резерве из добитка	82.649	7.204
3.Нереализовани добици финанс.средстава располож. За продају	225.962	
4.Нереализовани губитци финанс.средстава располож. За продају	970	286
5. Нераспоређени добитак ранијих године		
6.Нераспоређени добитак текуће године	1.433.460	136.874
Укупно:	**4.241.101**	**2.643.792**

Добит текућег периода износи 1.433.460 КМ.

Краткорочне обавезе

Рб.	Опис	31.12.2017.		1.1.2017	
		Износ у КМ	**%**	**Износ у КМ**	**%**
1.	Обавезе по основу штета и уговорених износа	4.919	0,09	6.466	0,17
2.	Обавезе по основу зарада и накнада зар.	50.485	0,88	37.490	0,97
3.	Друге обавезе из пословања	842.124	14,71	160.093	4,16
4.	Обавезе за порезе, доприносе и друге краткорочне обавезе	21.575	0,38	17.173	0,45
5	Обавезе за порез из резултата	54.670	0,95		
6	Пасивна временска разграничења	4.751.036	82,99	3.628.352	94,25
	Краткорочне обавезе - укупно	**5.724.809**	**100,00**	**3.849.574**	**100,00**

.

Пасивна временска разграничења

	31.12.2017.		01.01.2017.	
	Износ у КМ	%	Износ у КМ	%
Преносне премије неживотних осигурања	3.855.743	81,16	3.413.970	94,09
Резервисане штете неживотних осигурања	895.293	18,84	214.382	5,91
Укупно	**4.751.036**	**100,00**	**3.628.352**	**100,00**

Преносна премија неживотних осигурања

Друштво има Правилник о формирању и начину обрачунавања преносних премија, који је усвојио Управни одбор Друштва 19.01.2016. године, а уз претходно прибављено позитивно мишљење овлашћеног актуара Друштва.
За све врсте осигурања Друштво је обрачунало преносну премију примјеном софтвера за обрачун преносне премије по методу *Pro Rata Temporis.*
Укупна обрачуната премија износи **7.834.3** КМ за период 01.01.2017.-31.12.2017. године, а укупна преносна премија износи 3.855.743, а коефицијент разграничења 0,49.

Резервација за штете неживотних осигурања

Друштво има Правилник о формирању и начину обрачунавања резервације штета, који је усвојио Управни одбор Друштва, дана 19.01.2016. године, уз претходно прибављено позитивно мишљење овлашћеног актуара Друштва.
Резервисане штете неживотних осигурања износе **895.293** КМ од тога настале пријављене износе 305.995 КМ, а настале непријављене 589.297 КМ.

НАПОМЕНЕ УЗ БИЛАНС УСПЈЕХА

Пословни приходи

Опис	Износ у КМ		Индекс
	31.12.2017.	31.12.2016.	
1	2	3	4 (2/3)
Приходи од премије осигурања, саосигурања и реосигурања неживотних осигурања	7.834.386	5.805.365	1,35
Преносна премија неживотних осигурања	-441.773	-3.413.970	0,13
Други пословни приходи	103.880	82.011	1,27
Укупно	**7.496.493**	**2.473.406**	3,03

Пословни приходи су евидентирани у укупном износу од 7.496.493 КМ, а састоје се од:

- Приходи од премије осигурања, неживотних осигурања у износу 7.834.386 КМ састоје се од:

Опис	Износ у КМ		Индекс
	31.12.2017.	31.12.2016.	
1	2	3	4 (2/3)
Приходи од премије аутонезгоде +АО	92.912	69.352	1,34
Приходи од премије путника у јав.прев.	17.828	10.616	1,68
Приходи од премије аутонезгоде +АО	7.568.669	5.628.875	1,34
Приходи од премије гранично осигурање	134.040	95.530	1,40
Приходи од премије одговорности дјелатности	20.937	992	
УКУПНО:	**7.834.386**	**5.805.365**	1,35

- Други пословни приходи, у износу 101.879 КМ, односе се на:

Опис	Износ у КМ		Индекс
	31.12.2017.	31.12.2016.	
1	2	3	4 (2/3)
Приходи од и регреса	12.789	1.630	7,85
Приходи од закупа	4.500	19.800	0,23
Приходи од зелених картона	83.788	60.208	1,39
Приходи од поштанских пров.и ком.СМС-а	802	373	2,15
УКУПНО:	**101.879**	**82.011**	**1,24**

Пословни расходи

Опис	Износ у КМ		Индекс
	31.12.2017.	31.12.2016.	
1	2	3	4 (2/3)
Допринос за превентиву		5.270	0,00
Допринос за безбједност саобраћаја	76.837	57.244	1,34
Допринос Заштитном фонду	96.282	32.086	3,00
Остали расходи за дуг.рез. И функционалне доп.	62.359	5.500	11,34
Накнаде штета, осигураних сума, других уговорених износа и удјели у штетама неживотних осигурања	1.102.540	259.814	4,24
Расходи по основу премија и провизија саосигурања, реосигурања и ретроцесија неживотних осигурања	295.878	43.501	6,80
Резервисања за штете и удјеле у штетама и остала резервисања по основу неживотних осигурања	680.911	214.382	3,18
Трошкови амортизације	38.577	18.751	2,06
Трошкови материјала, горива и енергије	206.584	71.717	2,88
Трошкови провизија	751.461	453.985	1,66
Трошкови производних услуга, рекламе и пропаганде	1.943.938	361.994	5,37
Нематеријални трошкови	193.421	264.900	0,73
Трошкови пореза и доприноса	79.437	44.507	1,78
Трошкови бруто зарада и накнада зарада	480.327	170.610	2,82
Остали лични расходи и накнаде	184.367	308.317	0,60
Укупно	**6.192.919**	**2.312.578**	**2,68**

Трошкови спровођења осигурања

Опис	Износ у КМ		Индекс
	31.12.2017.	31.12.2016.	
1	2	3	4 (2/3)
Трошкови амортизације	38.577	18.751	2,06
Трошкови материјала, горива и енергије	206.584	71.717	2,88
Трошкови провизија	751.461	453.985	1,66
Трошкови производних услуга, рекламе и пропаганде	1.943.938	361.994	5,37
Нематеријални трошкови	193.421	264.900	0,73
Трошкови пореза и доприноса	79.437	44.507	1,78
Трошкови бруто зарада и накнада зарада	480.327	170.610	2,82
Остали лични расходи и накнаде	184.367	308.317	0,60
Укупно	**3.878.112**	**1.694.781**	2,29

У периоду 01.01.-31.12.2017.године, остварени су трошкови спровођења осигурања у износу 3.878.112 КМ или 49,62% бруто премије осигурања.

Финансијски приходи и расходи

Опис	Износ у КМ		Индекс
	31.12.2017.	31.12.2016.	
1	2	3	4 (2/3)
Приходи од камата	135.801	79.951	1,70
Остали финансијски приходи	432	126	3,43
Укупно - Финансијски приходи	**136.233**	**80.077**	1,70
Расходи камата	228		
Остали финансијски расходи	35		
Укупно - Финансијски расходи	**263**	**0**	

Остали приходи и расходи

У посматраном периоду остали приходи износе 4.993 КМ ,а односе се надобици од продаје обвезница 2.996КМ и остали непоменути приходи 1.997 КМ, док су остали расходи износили 37.865 КМ, а односе се на отпис ненаплаћене премије 8.720 КМ, судске и администаративне регистрационе таксе1.876 КМ, повратак премије из претходне године 18.540 КМ и остали непословни расходи у износу 8.729 КМ.

Финансијски резултат

Опис	Износ у КМ		Индекс
	31.12.2017.	31.12.2016.	
1	2	3	4 (2/3)
Пословни приходи	7.496.493	2.473.406	3,03
Пословни расходи	6.192.919	2.312.578	2,68
Пословни добитак	**1.303.574**	**160.828**	8,11
Пословни губитак		**0**	
Финансијски приходи	136.233	80.077	1,70
Финансијски расходи	263	0	
Добитак по основу финансијских прихода и расхода	**135.970**	**80.077**	1,70
Губитак по основу финансијских прихода и расхода			
Добитак редовне активности	**1.439.544**	**240.905**	5,98
Губитак редовне активности			
Остали приходи	4.993		
Остали расходи	37.865	77.699	0,49
Добитак по основу осталих прихода и расхода			
Губитак по основу осталих прихода и расхода	**32.872**	**77.699**	0,42
Приходи од усклађивања вриједности имовине	266.901		
Расходи од усклађивања вриједности имовине	**0**		
Добитак од усклађивања вриједности имовине	**266.903**		
Укупни приходи	7.904.622	2.553.483	3,10
Укупни расходи	6.231.047	2.390.277	2,61
Финансијски резултат – бруто	**1.673.575**	**163.206**	10,25

На основу презентованих података о оствареном финансијском резултату може се констатовати да је Друштво, у периоду од 01.01.-31.12.2017. године, остварило добит редовне активности у износу 1.439.544 КМ, губитак по основу осталих прихода и расхода у износу 32.872КМ и добитак по основу усклађивања вриједности имовине у износу 266.903КМ тако да је остварена укупна бруто добит у износу 1.673.575 КМ.

НАПОМЕНЕ УЗ БИЛАНС ТОКОВА ГОТОВИНЕ

Синтетизован преглед токова готовине

Опис	Износ у КМ
1. Прилив готовине из пословне активности	7.951.564
2. Одлив готовине из пословне активности	6.854.804
3. Нето прилив готовине из пословне активности (1 – 2)	**1.096.760**
4. Прилив готовине из активности инвестирања	2.265.025
5. Одлив готовине из активности инвестирања	2.468.871
6. Нето прилив готовине из активности инвестирања (4 – 5)	**-203.846**
7. Прилив готовине из активности финансирања	0
8. Одлив готовине из активности финансирања	136.874
9. Нето прилив готовине из активности финансирања (7 – 8)	**-136.874**
10. Нето прилив готовине (3 + 6 + 9)	756.040
11. Готовина на почетку године	402.167
12. Готовина на крају perioda (10 + 11)	**1.158.207**

Анализом података презентованих у претходној табели може се закључити да Друштво има позитиван готовински ток 756.070 КМ.

НАПОМЕНЕ УЗ ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА НА КАПИТАЛУ

Синтетизован преглед промјена на капиталу

О П И С	Акцијски капитал	Ревалоризационе резерве	Остале резерве	Нераспоре-ђена добит (губитак)	Укупно (2+3+4-5)
1	2	3	4	5	6
Стање на почетку године	**2.500.000**	**-286**	**7.204**	**136.874**	**2.643.792**
Повећања:					
Улози чланова друштва					0
Нето добитак периода исказан у билансу успјех			75.445	1.433.460	**1.508.905**
Смањења:					
Расподјела добитка				-136.874	-136.874
Ефекти ревалоризације финансијских пласмана		25.278			25.278
Стање на крају периода	**2.500.000**	**24.992**	**82.649**	**1.433.460**	**4.041.101**

ПОВЕЗАНО ПРАВНО ЛИЦЕ

Друштво је у периоду 01.01. -31.12.2017. године имало пословне трансакције са повезаним правним лицима као што је презентовано у наредној табели:

Р.бр.	Повезано лице (назив/име)	Основ повезаности	Трансакције кроз биланс стања				Трансакције кроз биланс успјеха	
			Почетно стање	Промет дугује	Промет потражује	Салдо	Укупни приходи	Укупни расходи
1	2	3	4	5	6	7=4+5-6	8	9
1	A&K konsalting	акционар	-899.000	539.488	88.915	-448.427	401	31.812
2	Smart solution doo	власнички удио	7.002	5.343	12.967	-622	20	10.604
3	Fin credit doo MKD	заједнички акциона	200	380.782	6.982	374.000	23.711	
4	Finos doo	заједнички акциона	-8.584	208.164	199.580	0	534	199.046
	УКУПНО		**-900.382**	**1.133.777**	**308.444**	**-75.049**	**24.666**	**241.462**

СУДСКИ СПОРОВИ

Против Друштва се води 35 (тридесет пет) судских спорова за штете из аутоодговорности, за који је извршено резервисање у износу 24.430КМ.
Друштво неће бити изложено материјално значајним потенцијалним губицима по наведеним основама.
Друштво је покренуло 6 (шест) регресних тужби укупне вриједности 18.416 КМ. Наплативост по овим тужбама је дјелимична (неизвјесна).

Шеф Сл.Рачуноводства

Деспот Нада

Д и р е к т о р :

мр Душко Валан